

CRNA GORA
S K U P Š T I N A
Odbor za ljudska prava i slobode
Br. 00-
Podgorica, 21. oktobar 2015. godine

INFORMACIJA

**sa sastanka predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa
specijalnom savjetnicom za međunarodna prava osoba sa invaliditetom
pri Stejt Dipartmentu Džudit Hjuman,
održanog 7. oktobra 2015. godine u Podgorici**

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković sastao se sa Džudit Hjuman, specijalnom savjetnicom za međunarodna prava osoba sa invaliditetom pri Stejt Dipartmentu, na inicijativu Ambasade Sjedinjenih Američkih Država u Crnoj Gori, 7. oktobra 2015. godine.

Sastanku su prisustvovali članovi tima gđe Hjuman, Alisson Colburn i Jennifer Scheutt, kao i predstavnici Ambasade SAD-a u Crnoj Gori, Jan Krasny i Zlatko Ivanović.

Sagovornici su razgovarali o položaju osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori i aktivnostima Odbora za ljudska prava i slobode u ovoj oblasti.

Džudit Hjuman je saopštila da je veći dio karijere radila u civilnom sektoru i organizacijama koje se bave zaštitom prava osoba sa invaliditetom, a od 2010. godine radi u Vladinim institucijama, konkretno u Obaminoj administraciji. S obzirom da je za Sjedinjene Američke Države pitanje ljudskih prava veoma značajno, brojne aktivnosti su preduzete u toj oblasti u poslednjih 40 godina.

Džudit Hjuman je saopštila da je Crna Gora mlada država, ali da se u proteklom periodu dosta uradilo na poboljšanju položaja osoba sa invaliditetom i da je napredak primjetan. Posebno se interesovala za obezbjeđivanje pristupa za lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom objektima u javnoj upotrebi, nadležnosti Odbora i način rada, kao i saradnju Odbora sa civilnim društvom.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je saopštio da Odbor, u okviru svoje nadležnosti, preduzima kontinuirane aktivnosti na poboljšanju položaja lica sa invaliditetom. Podsjetio je da je Akcionim planom prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu bilo predviđeno da se 13 prioriternih objekata u javnoj upotrebi, među kojima su državne institucije i ustanove zdravstvene i socijalne zaštite, prilagode ovim licima, za šta je budžetom bilo opredijeljeno oko 400.000 eura. Naglasio je da su novoizgrađeni objekti prilagođeni licima sa invaliditetom, a problem predstavljaju objekti stari više od 50 godina koje je arhitektonski veoma teško prilagoditi. Izrazio je očekivanje da će prioriterni objekti uskoro biti prilagođeni licima sa invaliditetom.

Džudit Hjuman je naglasila da je veoma važno obezbijediti pristup Skupštini Crne Gore za sve građane i upitala šta je urađeno na tom planu i da li se Odbor za ljudska prava i slobode tim bavio.

Predsjednik Odbora je saopštio da se projekat prilagođavanja Skupštine realizuje u dvije faze, a da je u toku realizacija prve, koja podrazumijeva: ugradnju kosopodizne platforme na stepenišnom dijelu ulaza u zgradu Skupštine kojom se obezbjeđuje pristupačnost objektu od

prizemlja do poslednjeg sprata, izgradnju toaleta za potrebe osoba sa invaliditetom, u okviru postojećih prostornih kapaciteta na drugom spratu, ugradnju vertikalnopodizne platforme u cilju obezbjeđivanja pristupa osobama sa invaliditetom Plenarnoj sali i adaptaciju prilaza ulazu iz Njegoševe ulice. Istakao je da su do sada završeni radovi na izgradnji toaleta za potrebe osoba sa invaliditetom, obavljani pripremni radovi koji su preduslov za ugradnju kosopodizne platforme i izvršena nabavka kosopodizne i vertikalnopodizne platforme, čija ugradnja se očekuje u narednom periodu.

Govoreći o nadležnostima Odbora za ljudska prava i slobode, dr Halil Duković je saopštio da ovaj Odbor razmatra predloge zakona, drugih propisa i opštih akata i druga pitanja koja se odnose na slobode i prava čovjeka i građanina, sa posebnim osvrtom na manjinska prava. Saopštio je da Odbor utvrđuje Plan aktivnosti za svaku godinu, a prilikom izrade Plana predstavnici nadležnih državnih organa, međunarodnih organizacija sa sjedištem u Crnoj Gori i nevladinih organizacija dostavljaju predloge aktivnosti, a tokom godine redovno učestvuju na sjednicama Odbora. Takođe, Odbor godišnje organizuje sastanke sa predstavnicima Saveza udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“. Ukazao je na konkretan primjer saradnje Odbora sa nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom prava lica sa invaliditetom, navodeći da je prilikom razmatranja Predloga zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom u junu 2015. godine, zbog iznijetih primjedbi od strane ovih NVO na Predlog zakona i nezadovoljstva lica sa invaliditetom kao krajnjih korisnika, Odbor donio Zaključak kojim je obavezao nadležno Ministarstvo za ljudska i manjinska prava da u saradnji sa predstavnicima organizacija koje se bave zaštitom prava lica sa invaliditetom poboljša tekst Predloga zakona. U definisanom roku to je i učinjeno, pa je Predlog zakona dobio jednoglasnu podršku prisutnih članova Odbora, nakon čega je usvojen i u Skupštini. Takođe, podsjetio je da je Skupština, na predlog Odbora za ljudska prava i slobode, donijela Zaključak kojim je obavezala Vladu Crne Gore da uradi analizu svih propisa koji definišu prava osoba s invaliditetom u oblastima koje definiše Konvencija Ujedinjenih nacija o pravima osoba s invaliditetom, a koje su obuhvaćene i Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, kao i da u što kraćem roku pripremi predloge izmjena ovih propisa i da u svim fazama budu uključeni predstavnici organizacija lica sa invaliditetom i Odbora za ljudska prava i slobode. Dodao je da su već preduzeti koraci na realizaciji ovog Zaključka i da je formirana Radna grupa u čijem sastavu je i član Odbora.

Predsjednik Odbora je istakao da je crnogorsko zakonodavstvo usklađeno sa međunarodnim standardima u ovoj oblasti, a da u narednom periodu više pažnje treba posvetiti implementaciji donešenih zakona, sa čime se saglasila gđa Džudit Hjuman.

Ocijenjeno da je školovanje i zapošljavanje osoba sa invaliditetom veoma važno radi njihove inkluzije u društvo, a predsjednik Duković je informisao da je Upravni odbor Univerziteta Crne Gore donio Odluku o oslobađanju studenata s invaliditetom od plaćanja školarine za studijsku 2015/2016. godinu, kao i da su studenti sa invaliditetom oslobođeni školarine i na fakultetima privatnih univerziteta. U vezi sa zapošljavanjem ovih lica, istakao je da je svrha donošenja Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom bila da se licima sa invaliditetom omogući lakše zapošljavanje, što ipak nije ostvareno, jer je u dosadašnjem periodu bila veća spremnost poslodavaca da uplaćuju sredstva u budžet, nego da zapošljavaju lica sa invaliditetom, zbog čega će biti neophodno izmijeniti Zakon.

Džudit Hjuman je saopštila da je prethodno posjetila Zavod „Komanski most“ i ocijenila je da su uslovi u ovoj ustanovi bolji nego u sličnim ustanovama u nekim drugim državama, ali da treba težiti zatvaranju ovih i sličnih ustanova i smještaju lica u porodice, uz prethodno stvaranje kvalitetnih i pouzdanih servisa za pomoć ovim licima i njihovim porodicama. Imajući u vidu da

je, koristeći sredstva jedne finansijske agencije SAD-a, izgrađena Grupna kuća za djecu sa smetnjama u razvoju u Bijelom Polju, a da ista još uvijek ne funkcioniše, interesovala se zbog čega je tako i da li je Odbor preduzeo neke aktivnosti po ovom pitanju.

Dr Halil Duković je upoznao učesnike sastanka da Odbor redovno posjećuje ustanove u kojima su smještena lica sa invaliditetom, a među kojima je i „Komanski most“, ocijenjujući da je stanje u toj ustanovi značajno poboljšano, a da će se težiti deinstitucionalizaciji kroz razvijanje brojnih servisa podrške, što će iziskivati velike napore zbog mentaliteta crnogorskog društva. Ukazao je da je Odbor Planom aktivnosti za 2014. godinu bio utvrdio posjetu Grupnoj kući u Bijelom Polju i da će se kod nadležnih institucija interesovati zbog čega ista još ne funkcioniše. Upoznao je da u Crnoj Gori funkcionišu dnevni centri za djecu sa smetnjama u razvoju, kao i da se sprovode brojne kampanje u cilju podizanja svijesti javnosti o pravima licima sa invaliditetom, a kao posebno uspješnu, izdvojio je kampanju „Govorimo o mogućnostima“. O uspješnosti Kampanje govori podatak da se procenat građana Crne Gore kojima je neprihvatljivo da dijete sa smetnjama u razvoju ide u isto odjeljenje sa njihovim smanjio se sa 64% u avgustu 2010. na 20% u decembru 2013. godine, što znači da 80% građana podržava inkluzivno obrazovanje u Crnoj Gori.

Specijalna savjetnica za međunarodna prava osoba sa invaliditetom Džudit Hjuman je upitala da li je Odbor za ljudska prava i slobode imao ingerencije u vezi sa sastavljanjem OEBS-ovog Izvještaja o govoru mržnje. Predsjednik Odbora dr Halil Duković je odgovorio da Odbor nije uključen u izradu navedenog Izvještaja, ali ima veoma dobru saradnju sa Misijom OEBS-a u Crnoj Gori.

Na pitanje specijalne savjetnice za međunarodna prava osoba sa invaliditetom o prosječnom godišnjem broju zasijedanja Odbora za ljudska prava i slobode, Predsjednik Odbora je odgovorio da je od početka 25 saziva Skupštine Crne Gore Odbor održao oko 60 sjednica, odnosno oko 20 godišnje.

U cilju detaljnog informisanja o radu Odbora za ljudska prava i slobode, predsjednik Odbora dr Halil Duković je specijalnoj savjetnici za međunarodna prava osoba sa invaliditetom uručio primjerak Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2014. godinu i Izvještaja o kontrolnom saslušanju Nacionalnog koordinatora ECRI-ja za Crnu Goru, na engleskom jeziku.

Na sastanku je zaključeno da je neophodno posvetiti pažnju implementaciji zakona jer će se na taj način doprinijeti ostvarivanju prava i poboljšanju položaja osoba sa invaliditetom u društvu, što zahtjeva angažman državnih institucija, nevladinih organizacija i svih građana.

SEKRETAR ODBORA

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Halil Duković